

KONGRESY, SYMPOZJA I KONFERENCJE

Międzynarodowa konferencja w ramach prezydencji Polski w Unii Europejskiej pt. „Zrównoważona produkcja i konsumpcja surowców mineralnych w Europie – integracja aspektów społecznych i racjonalnego zużycia zasobów” Wrocław, 20–22.10. 2011

Dofinansowano ze środków
Narodowego Funduszu Ochrony
Środowiska i Gospodarki Wodnej

W dniach 20–22 października br. we Wrocławiu, w Hali Stulecia, odbyła się międzynarodowa konferencja zorganizowana przez Instytut Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią Polskiej Akademii Nauk w Krakowie, Europejskie Stowarzyszenie Przemysłu Wydobywczego Rud Metali i Kopalni Użytecznych Euromines i Związek Pracodawców Polska Miedź. W konferencji uczestniczyło około 300 osób – przedstawiciele ministerstw Gospodarki i Środowiska, Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, przemysłu wydobywczego, urzędów i organizacji związanych z tym przemysłem oraz naukowców.

Konferencja podzielona była na kilka sesji tematycznych. Sesja plenarna dotyczyła zrównoważonej produkcji i konsumpcji surowców mineralnych w Polsce oraz zasobów surowcowych i potrzeb ich ochrony. Poruszano problemy roli górnictwa w rozwoju regionów i efektywnego korzystania z posiadanych zasobów mineralnych. W pierwszym dniu odbyła się sesja szkoleniowa dotycząca problematyki społecznie odpowiedzialnego biznesu (CSR – *corporate social responsibility*) w przemyśle wydobywczym. W drugim dniu tematyka obejmowała ekoinnowacje i BHP w górnictwie i politykę klimatyczną. Efektem obrad i dyskusji nad rolą przemysłu wydobywczego w zrównoważonym rozwoju Europy jest tzw. deklaracja wrocławska. Zawarto w niej najważniejsze postulaty dotyczące racjonalnej gospodarki surowcami mineralnymi w Unii Europejskiej oraz wnioski o powołanie Forum Uczestników Przemysłu Surowcowego zrzeszającego przedstawicieli władz państw członkowskich Unii Europejskiej i Komisji Europejskiej, którzy będą zajmować się problematyką strategicznych surowców mineralnych.

Integralną częścią konferencji była wycieczka do dwu polskich kopalń rud miedzi, w ramach której uczestnicy mogli zapoznać się z pracą górników, a także budową geologiczną oglądanych złóż. Referaty opublikowano w dwu monografiach – angielskiej i polskiej, a prezentacje nagrano na płytach CD i rozesłano uczestnikom wraz z tekstem deklaracji. Dla zainteresowanych tematyką spotkania wszelkie materiały są dostępne na stronie internetowej: www.meeri.pl/pbs/konferencja.

Zorganizowanie konferencji było możliwe dzięki finansowemu wsparciu NFOŚiGW, KGHM Polska Miedź SA oraz LKAB (Luossavaara-Kiirunavaara Aktiebolag), za co dziękują organizatorzy.

Treść deklaracji wrocławskiej.
„Surowce mineralne są niezbędnym elementem zrównoważonego funkcjonowania nowoczesnego społeczeństwa, a dostęp do nich jest podstawą prawidłowego funkcjonowania gospodarki Unii Europejskiej [COM(2008) 699 final].

Uczestnicy konferencji mają świadomość, iż władze państw członkowskich UE wraz z Parlamentem Europejskim i Komisją UE zapoczątkowały tworzenie warunków mających poprawić dostęp do lokalnych europejskich zasobów surowców mineralnych przy założeniu średniookresowych celów uwzględniających zmniejszenie zależności Europy od ich importu. Przyjęty kierunek działania wymaga kontynuacji i wzmocnienia. W związku z tym popieramy wdrożenie przez UE »Inicjatywy na rzecz surowców« (RMI) obowiązującej od 2008 roku, której następstwem powinno być jej dalsze wdrażanie. W związku z tym zwracamy się do Komisji Europejskiej i państw członkowskich o ogłoszenie programu »Europejskiego partnerstwa innowacji« dla surowców mineralnych oraz kontynuowania wsparcia w obszarze badań i innowacji oraz kształcenia, ze szczególnym zwróceniem uwagi na poszukiwanie, wydobycie, przeróbkę, ponowne wykorzystanie i recykling.

Uczestnicy konferencji skupili uwagę na zagadnieniach, które powinny być brane pod uwagę w polityce państw członkowskich dotyczącej surowców mineralnych:

1. Eksploatacja złóż kopalni dostarcza surowców mineralnych niezbędnych w życiu codziennym, zapewniając zrównoważone i bezpieczne funkcjonowanie społeczności europejskiej. Właściwe zrozumienie znaczenia surowców mineralnych, procesów ich wydobycia i przeróbki powinno być spopularyzowane i wprowadzone do edukacji szkolnej.

2. Dla zapewnienia bezpieczeństwa surowcowego Europy konieczne jest większe zaangażowanie instytucjonalne i finansowe europejskich i lokalnych organizacji w poszukiwanie i rozpoznawanie złóż kopalni.

3. Złóża kopalni są częścią środowiska naturalnego. Aktualnie nie są odpowiednio zabezpieczone przed działaniami uniemożliwiającymi przyszłym pokoleniom ich wykorzystanie. Dlatego w planach zagospodarowania przestrzennego powinien być uwzględniony dostęp do złóż kopalni, jako ważny kierunek jego zagospodarowania terenu. Wdrożenie mechanizmów regulujących i arbitrażowych ułatwiłoby minimalizację konfliktów między zainteresowanymi stronami.

4. Rekomendujemy stosowanie przyjętej przez ONZ ECE »Międzynarodowej ramowej klasyfikacji zasobów złóż kopalni« (UNFC) jako ujednoliconego sposobu przekazu informacji na temat stanu zasobów.

5. Ochrona środowiska przyrodniczego oraz istniejące plany zagospodarowania przestrzennego ograniczają dostęp do złóż kopalni. Istnieje wiele przykładów korzystnych dla środowiska efektów działalności górniczej; pogórnice obszary mogą stanowić nową wartość środowiska przez tworzenie atrakcyjnych form krajobrazowych i siedlisk dzikiej przyrody oraz wzbogacenie georóżnorodności.

6. Coraz większa liczba przedsiębiorstw wydobywczych w Europie wprowadza strategię społecznej odpowiedzialności biznesu (CSR) w odpowiedzi na różnorodne naciski społeczne, środowiskowe i ekonomiczne. Dialog ze społeczeństwem stał się ważnym elementem ich działalności, jednakże istnieje także odpowiedzialność społeczeństwa za gwarantowanie dostępności do złóż kopalni.

7. Inicjatywa przewodnia »Europa efektywnie korzystająca z zasobów« nie powinna być ograniczona do hasła »zmniejszenia zużycia«, lecz promować postulat »lepszego ich wykorzystania«.

Recykling metali i produktów pochodzenia mineralnego, będąc częścią »efektywnego wykorzystywania zasobów w programie Europa 2020«, jest właściwym sposobem racjonalnego wykorzystywania surowców mineralnych, jednakże nie może pokryć całkowitego zapotrzebowania i jest w niektórych przypadkach niemożliwy, np. wapno, cement, nawozy mineralne i niektóre metale krytyczne.

8. Niezbędna jest kontynuacja »działalności dyplomatycznej na rzecz surowców« państw członkowskich i Komisji Europejskiej, tj. ustanowienie wzajemnie korzystnych relacji z innymi krajami posiadającymi znaczny potencjał zasobów kopalni możli-

wych do pozyskania. Jednakże możliwości poszukiwań geologicznych istotnych i krytycznych kopalni na obszarze państw członkowskich UE również powinny być analizowane i wspierane.

9. Rekomendujemy włączenie w zakres budowania Europejskiego programu bezpieczeństwa energetycznego poszukiwań i potencjalnej eksploatacji gazu łupkowego.

10. Apelujemy do Komisji Europejskiej i państw członkowskich UE o ogłoszenie programu »Europejskie partnerstwo innowacyjne« na najbliższym posiedzeniu Rady Europy».

Elżbieta Pietrzyk-Sokulska & Joanna Kulczycka